

12. 4. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právní postavení osoby poskytující zajištění a spotřebitelské smlouvy

V poslední době jsem se opakovaně setkal s otázkou, jaké je právní postavení fyzické osoby (nepodnikatele) poskytující zajištění dluhů podnikatele. Konkrétně, zda není nutné na tuto osobu nahlížet jako na spotřebitele a na smlouvu, na jejímž základě je zajištění poskytováno, jako na smlouvu spotřebitelskou. Níže se pokusím stručně rozebrat, proč tento názor nepovažuji za správný.

V rámci rozhodčího řízení vedeného před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR jsem byl konfrontován s otázkou, zda na ručitele (fyzickou osobu nepodnikatele), jakožto osobu poskytující zajištění dluhů podnikatele, dopadají ustanovení zákona o rozhodčím řízení[1] týkající se spotřebitelů, resp. ustanovení jiných právních předpisů upravující spotřebitelské smlouvy.

Zákon o rozhodčím řízení doznal v oblasti sporů se spotřebiteli značných změn. Ještě do 30. listopadu 2016 totiž byly v ustanovení § 3 zákona o rozhodčím řízení upraveny podmínky, za nichž bylo možné sjednat rozhodčí smlouvu pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv.[2] V § 3 odst. 4 (v tehdy účinném znění) pak bylo stanoveno, že podnikatel poskytne spotřebiteli v dostatečném předstihu náležitě vysvětlení, aby byl schopen posoudit, jaké důsledky pro něho mohou uzavřením rozhodčí doložky nastat.

Novelou zákona o rozhodčím řízení[3] však s účinností k 1. prosinci 2016 došlo k vyloučení možnosti sjednat rozhodčí smlouvu v souvislosti se spory ze smluv, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel.[4]

S ohledem na výše uvedené je klíčová (a zároveň poněkud matoucí) definice spotřebitele dle občanského zákoníku[5], kde jsou v § 1810 spotřebitelské smlouvy definovány jako „smlouvy, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel“. V ustanovení § 419 občanského zákoníku je pak stanoveno, že „spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.“

Takto široce formulovaná definice spotřebitele by mohla vést k závěru, že spotřebitelem je rovněž fyzická osoba (člověk), která poskytuje zajištění dluhu primárního dlužníka – podnikatele. Osoba poskytující zajištění striktně vzato jedná mimo rámec své podnikatelské činnosti a o tom, že zajišťovací smlouvu uzavírá podnikatelem (věřitelem) nelze pochybovat už vůbec.

Pouhá mechanická aplikace jazykového výkladu ustanovení § 1810 občanského zákoníku by však v konečném důsledku mohla vést k ochromení významné části nejen bankovního financování, kdy je zcela běžné, že v souvislosti s dluhy obchodních společností poskytují zajištění jejich vlastníci (kteří

jsou zpravidla i členy jejich statutárních orgánů) či jejich rodinní příslušníci, a to zejména prostřednictvím ručení či vystavení směnky, ale i podnikatelské činnosti vůbec. S ohledem na současné znění zákona o rozhodčím řízení by při výše uvedeném výkladu totiž v podstatě nebylo možné sjednat pro spory ze „zajišťovacích smluv“ rozhodčí doložku a na rozdíl od sporů ze „zajišťovaných smluv“ by musely být rozhodovány obecnými soudy.

To, že smlouvy, jejichž prostřednictvím fyzická osoba poskytuje zajištění dluhů podnikatele vyplývajících z jeho podnikatelské činnosti nelze považovat za smlouvy spotřebitelské, judikoval i Soudní dvůr Evropské unie ve věci C-45/96 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank AG proti Edgarovi Dietzingerovi ve svém rozsudku ze dne 17. března 1998, kde se uvádí, že jednání ručitele poskytujícího zajištění za dluhy vyplývající z kupní smlouvy uzavřené mezi podnikateli a týkající se jejich podnikatelské činnosti, nemá spotřebitelský charakter a nejde tudíž o spotřebitele, přestože subjekt není podnikatel, pokud účelem jednání této osoby je podnikání jiné osoby. K obdobnému závěru došel Soudní dvůr Evropské unie i ve vztahu ke směnečnému rukojemství (tedy ve vztahu k zajištění, které do jisté míry nemá ani akcesorickou povahu).[6]

K podobnému závěru konečně dospěl i Nejvyšší soud ČR, dle něhož se na ručitele při zajišťování podnikatelského hlavního závazkového vztahu nevztahují ustanovení zákona týkající se spotřebitele.[7]

Závěr

Z výše uvedeného je zřejmé, že na fyzickou osobu poskytující zajištění dluhů podnikatele (byť je zajištění zároveň poskytováno mimo její podnikatelskou činnost) není možné nahlížet jako na spotřebitele a na zajišťovací smlouvu jako na smlouvu spotřebitelskou.

Václav Smetana

[Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář](#)

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
email: wl@weinholdlegal.com

---

[1] Zákon č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Viz ustanovení § 3 odst. 3 zákona o rozhodčím řízení ve znění účinném do 30. listopadu 2016.

[3] Zákon č. [258/2016](#) Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebitelském úvěru.

[4] Viz ustanovení § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení ve znění účinném od 1. prosince 2016.

[5] Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník.

[6] Viz rozhodnutí Soudního dvora Evropské Unie ve věci C-419/11, Česká spořitelna, a. s. proti Geraldovi Feichterovi, ze dne 14. března 2013. V tomto rozhodnutí soudní dvůr konstatoval, že fyzická osoba mající úzké profesionální nebo podnikatelské vazby na společnost (směnečný rukojmí byl zároveň jednatelem výstavce směnky) nemůže být považována za spotřebitele. Dle mého názoru je nicméně nutné tyto závěry vztáhnout i na situace, kdy vazby na podnikatele jsou např. rodinné (těžko si lze konec konců představit, že někdo zajišťuje dluh třetí osoby, aniž by k ní měl důležitou vazbu).

[7] Viz např. usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 21 Cdo 5279/2014 ze dne 15. června 2015.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)